

Я к и м В е ч е р :

К Л Е Н О В Е Л И С Т Я .

Травнштайн в Базарії,
1946.
Накладом автора.

ПРОЛОГ.

На тлі Гохфелъну і Гохгерну
розбили ми свої шатра,
куда лиш очі свої звернем,
усюди лиш скала, гора.

Так замкнений вид, що зза гір
і застрішнього дня не бачим,
лише старим шляхом чумачим
розтужений, зболілий зір
в край посилаємо далекий.

Над Чорне Море, над Суез
летять лопотячи лелеки.

Щасливі ті, кому іще
гнізд рідних синявий обрій
на зиму лиш одну. О тричі
щасливі ті, кого загличе
земля.

А ми—

На грані дій
поставлені, не дій, епох,
мов на вузькім хребті Гохгерну
куда лиш очі свої звернем,
провал по сторонах обох.

В такі тяжкі, неперні дні,
щоби думки були здорові,
щоб дух не впав на чужині,
до рідного звернімся СЛОВА.

Б А Т Ь К О В І . І .

Зів'ялим листям криється могила
Твоя; а одинакові Твоєму
у хвилі життєвого перелому
упали крила.
Притах огненний порив. Паполома
огонь зду сила. Похоронні дзвони
пісні всі приглушили, звуки, тони,
прийшла утома.
О, щоб з'явився хочби раз у сні Ти,
навчити, як синівський біль затерти,
і як страшний удар Твоєї смерти
переболіти.

Б А Т Ь К О В І , ІІ.

Осінні вітри золотом накрили
Твій гріб, сумним зів'ялолистим пухом.
Лему хрестом край Твоєї могили,
з Твоїм бажаю розмовляти духом:
на життєвім шляху не стало сили
боротися мені з противенств'я рухом.

Пробач мені, що з зоряних країв я
Твого духа вличу на розмови,
та сам без Тебе ніяк не з-умів я
добитися на ясну путь обнови;
і чуюся, як скинене листів'я
у непривітний день листопадовий.

Як Ти пішов в край зоряний, срібlistий,
не осягнув життя я половини---,
тому мій шлях такий трудний, тернистий,
так борюся за світляні хвилини;
не раз самому хтілосяб відплисти
в безжурний край Твій, теплий, ангелиний.

Та бач, й мені судилося терпіти
і чашу горя випивать до споду,
неудачу неодну переболіти,
ідею маючи на осолоду:
що краще завтра хочуть мати діти,
квіт Твого коханого народу.

Р І Д Н Е С Е Л О .

Де небо підпирають Діл і Глива
і смерекові Остриковця шпилі,
де Стривігор хрустальні котить хвилі,
прудий, розгніваний і білогривий—;
де Кицера хребтом загнутих сміло
Європу ділить на двох океанів
васальні стоцища; осінних ланів
де збіжжя хилиться важке, до спіле---
де на узбіччі, в тіни Керашину
стоїть церковця скромна, гонтом шита,
донькак єї, у тінь беріз сповита
глядить на річки круту серпентину--;
там на Заставиці, у тіни кленів
вчив батько, як дивитися на зорі,
а мати, як відчути людське горе;
що мов лихвар осілося на Ленії.

ВІДЧИНЕНІ ВІКНА. ---

Осінна ніч така сумна,
всі сплять кругом, - тиша, спокій;
вдираються в покій

відвічна туга, смуток, біль
з далеких сіл, лісів і піль.

Відчинені вікна ---
осіння ніч така сумна;

щож нарікать на ніч, як дні
такіх болючі і сумні

---7---

А П І Я .

Твоїх поцілуїв розтоплене золото
палило днівсь у ночі мої груди.
Мені здавалося, хтось положив на них пекуче
сонце,
із болю розкоші-я стогнав крізь сон.

Мені снилося: Ти цілуєш мої змучені очі,
червона мряка падала на них---,
я сидів/тоді поле безкрає, хвилююче,
червоних маків повне,
серед розкошів болю-я клинав Твоє ім'я.

І Д У К Р І З Ь О С І Н Ї .

Пожовкло листя. Вкруг альтиани
в пурпурі збрався виноград-;
падуть каштани---;
сиди
пустий зробився, по сумнів-;
останки трави хтось серпом косить--,
не видно гір, бо вкриті млою.
Іду крізь осінь
і зрадою минулі дні
і туку, туку за Тобою.

Так щастя близько було нас,
як близько смерть сьогодні є над нами--;
час
ран не загоїв, що роками
кривавили і кривавлять досі-;

іду крізь осінь---

КОЛЕСАНКА :

Спи, кохання, спи--
ось на небі місяць власне
світить срібно, світить ясно--
закли заїде, закли згасне--
очка сині зажури.

Очка сині зажури--
в золотистім зір серпанку
сходить нічка. Аж до ранку
спи, мале кохання, спи. -

---10---

З О Л О Т А К О Р О Н А .

Човен плив доли рікою,
вишні лишав за собою.
Гори синіли довкола,
пахло завітчане поле.

Сонце світило триясно,
брало Велтаву на власність;
брала нас владно в полон ця
повінь красок, злива сонця.

Глянь, там у зелені тоңе
храм Золотої Корони.

ЯК КАМЕНІ, покидані в глибинь
широких бод-проходили роки;
на спомини за тінню клали тінь,
гасили давніх зривів полумінь,
сивизною порошили виски.

Та часто дивні злопотять думки,
як вірли, що під хмари піднялись,
і молотами б'ють в мої виски,
взад відвертають споминів картки,
і серцю кадуть битись, як колись.

ДОСТОЙНО ЄСТЬ . . .

ДОСТОЙНА ПАНІ, у твердій потребі
до стіп Твоїх складаємо молебень:

Дай знову нам побачить рідні ниви,
вмирати серед рідних хат щасливо.
Хтож як не Ти це знає і відає,
як серце туга жре за рідним краєм.
Тиж з Назаретської, бувало, крипти
втікала з Сином своїм до Єгипту.

І не дозволь, щоб ми, як Данте, марно
погибли, не почувши шуму Арна;
чи як Одис-скиталець, років много
шукали до ітацьких піль дороги;
чи як Шопен, у спекоті полудня
тужили за суворим рідним груднем;
або як наш Тарас, найкращі сили
з чужих степів розсиннях розгубили;
щоби чужий пісок нас не присипав,
як співака з над Золотої Липи.

Ми в снах так часто бачимо це небо,
під котрим ми молилися до Тебе;
в.кажуться несеї Черногорі,
що під Твоїм була все омовеном;
то знов Твоїх цюрок блискуючі краці
над берегами Діда Словутиці-
й ковацького широким віддик моря
і дивно приязно блискуючі зорі.

А дай, ТРИЦНА, в ласки пребогата,
щоби, як новочасні Пізистрати,
ми, опу стивши поворотні нави
вели свій край до розцвіту і слави.
І зблагай, щоби Син-Відкупитель
зібрав нас всіх, розгублених по світі
в одну суцільну і тверду громаду
й над рідні ріки й моря попровадив.

А ми, як радісно колись повернем,
новим засіємо землицю зерном,
а Слово Твого Сина на відлоги
засіємо, Тобі за допомогу
так дякуючи у святій хвилині,
щоби по всій сходило Україні.

НА СТРАЧЕНІЙ ПОЗИЦІІ.

О ПАНЕ, як вважаєш, що до спіло
зерно, й пора в поюси власти плід,
дай витревалости, відраги й сили
внести, чого минути нам не слід.

Якщо вже смерть зачеркує спіралі
довкола нас в дораз то дужчий звій-
енергію Циклонів дай, гарт сталі
і вляй в серця сократівський спокій,

щоби колись, як у крові опарах
наш Золотий народиться Устав,
внук, що на українським Алькаварі
хрест пам'ятний ставляти-ме, писав:

"Дут в пам'ятнім сорокцетвертім
погибли від ракет, прапкелів, бомб,
від метачів вогню, в бою отвертім,
в грудий в останнє утворивши ромб

до нападу, нащадки Осмомисла
задивлені в нових часів обрій;
як срібна смерть над кріпосттю зависла,
відважно й сміло йшли на зустріч їй.

А дав їм Бог о найсвітліїше терно
зі слави, чести і безсмертності
пролити кров. У сталевім інферні
життя за блеск Тризуба віддати."

Тоді милійш буде зложити в руки
Твої життя на спаленій траві,
в яку впивається наш зір крізь люки
в бетонах бункрів.

ПАНЕ, просьби дві

сповни нам ще: жінок вдовичий
шлях облегли, й дітей-сиріт, коли
хоч через сон ім'я батьків закличуть,
до серця свого щиро притули.

Хотілося-б м'які їх рученята
взяти, в тверді жовнярські п'ястуки,
почути ще хоч раз нестливе "Тата",
з очей відчитувати їх думки;---

ще в матерій спрацьовані долоні
покласти би розпалені чола,
з котрих та мить думки, як баскі коні
по світу самопасом розвела.

А в тім...: За час кількох тих слів молитви
звувися знову круг. Надходить час
поломи затиснуть. О Боже, в битві,
в останній нашій битві будь при нас!

-В альбом одній балеріні.-

~~.....~~

Пориви юні, вчаровані в томи,

Ти перемінюєш в рух,
в танці Твоєму розпливному дзвонить
мій розхвильований дух.

Шум Остриковця і зелені Кичори
і Стривігор-срібновій,
пісня кохання в липневі вечорі,
райдуги розкішних мрій.

В пристанях Праги трибарвні вітрила;
удар найбільший в житті;
Балтику віддих широкий, як плила
лодка до нових портів.

Сян срібнолентий-і липа пахуча,
що заглядала в вікно;
польські піски безнадійні; і туча
рвучко зірвалася в одно.

Львова прекрасного ясна силвета,
Юра владичого тинь;
муки Пер Гінта, розпука Гамлета,
---й відплив в незвісну сутинь.

Грахти татранські, Стефана Ґотик,
церков Марії сьята;
білість високоальпейських шароток;
молодість, що поверта.

Пориви-спомини, в килими тонів
вкляті, ти в розпливний рух
їх перемінюєш.-В танці тім дзвонить
мій розхвильований дух.

О С І Н Ї . . .

На фіолетнім кони
іду крізь ранішню осінь--
/понад останні покоси
пісню сумну хтось голосить./

Гей, золотіє мій кінь,
стрілкою б'ється з імлюю,
/цим молочивом, тебе,
коню мій, зараз напою./

В'їхали в ліс вленийий,
листя паде попід ноги--
/хоче стиснути тупіт,
дзенькіт ранньої дороги./

В далечі замку міраж
мріється склистою скеллю,
/о невсипуца туго,
юних казк ожерелля! /

Коню червоний, лети
понад останні покоси--
в далеч манить і зове
ясна і райдушна осінь.

С К Е Р Ц О .

В ніч червону пишу вірші
й тороги до нових опер;
світить місяць--:ненайгірший
театральний режисер..

Пахне дикий боз, круглисто
усміхнувся до троянд;
в убиральні з зеленъ-листя
вбрався вечер в стрій зірчистий,
добрий з червня інтендант.

Зорі синьо і зелено,
лилик-інспіцієнт махнув:
соловейко, перший тенор

виступив вперед на сцену,
арію вдарив на весь клуб.

Лук і сверщик в дуеттіно
почали новий варіант,
мавка є за баллеріну,
підліску-наївку стрінув
водяник, старий амант.

Розступилися куліси,
сцена:Божий мир в ночі;
ранком спаде занавіса,
на поля, ріку й до ліса
розійдуться глядачі.

oooooooooooooooooooo

А С Т Р О Н О М І Ч Н Е В І Р У Ю .

Колись-у сумерку хотінь,
з святу, велику, творчу мить,
один атом покликав жить
Господь-, щоби як свідок-тінь
Його замислів і стремлінь
відкинений в час простір
в квадрилон розвинувся зір.

Чи чуєш шум Крізь міжзірчасті кручі
шумлять біліони молочних доріг;
Всегеометр відвічний, всевідучий
пильнує їх сріблестий, бистрий біг.

Як бризг' вогню-іскор мільон,
так Його волі творчий луч
чи може срібний, творчий сон
розбився в сонць далекий ключ.
У владний взяв їх свій полон,
чотиророзмірний обруч.

ВІСНОВКИ

Чи чуєш шум. Це срібноплавним річчям
спіралі мряковин ідуть, пливуть
у безвісти. Великий Будівничий
мостить їм золоту, далеку путь.

Як титанічний великан
пульсує всевіт де Сіттера,
що в Айнштайнівську гіперсферу
замкнув його всевладний Пан,
як буть казав всій масі світу
електромагнітною сіттю.

В гіперболі минаючий лук часу,
простір вагітний сітками екліптик,
в енергію вічна переміна маси—
оце замислів боже ственних триптих.
Чи чуєш шум. Це в пропастях простору
народжуються і минають зорі.

Н О - К Т Ю Р Е .

Зісовгується біле світло з'їзд
магічним струмом в мій малий покій;
так безшелесний є промінний з'їзд,
як тиха є ця мить задуми й мрій.

Осьде зоріє ясний Оріон,
там Альнітак сіє лучами ніч,
де-далі Сірюсові Прокцион
синявий потоп світла ллє до віч.

Нові пісні розбуджує у серці
німа розмова з далеччю світів:
боюсь, доб сизий ранок не роздер цих
моїх таємних з космоном зв'язків.

В І З І Я .

Я знаю й вірю, що вже недалекий днини час,
як Ти прийдеш до нас, промінна, ясна Воле,
як гетьман в Києві засяде на престолі
і буде шафарем Твоїх обильних ласк.

Роздзвоняться тоді нововідлиті дзвони
від Дону берегів по береги Сяну-;
у ритм один спільний, в мелодію спільну
задзвонять з ними українських серць мільони.

Стяги блажитноковті на площах Свободи,
на них св'ятих тривубів золоті блиски;
народ вітатиме звитяжній полки,
вінчати квітцям квіт лицарського народу.

Так буде радісна ця мить, що, вірю, встануть,
в той день з могил Тарас, Маркіян, Богдан,
і вийдуть козаки з курганів на майдан,
Мазепи гордий дух їм буде знов гетьманить.

Над головами їм знімуться в смілий лет
Твоєї, ясна Воле, світлі оборонці:
дивізії українських літаків й ракет
купатися будуть у золотому сонці.

Як мандрівник, що стомлений вступає в дім,
холодного вина до дна сповняє келих--
хотілося б так випивати цілим своїм
єством тієї хвилі чар, красу і велич.

ДАНТОВІ ПОЗА ГРІБ:

I. ІНФЕРНО.

Під спіжеве твоє погруддя перші айстри
кладу - і дивлюся в твої металеві очі.
Який наїзний був ти, флорентійський майстре,
коли три bestii стрінув в лісі з полуночі!
Яке ти легке пекло присудив галайстрі

пралатів і князів, паням із Неаполю,
з над Паду куртизанам в їхнім байстрам,
як лагідно ти їх розділював по колах,
у смолянних казав купатися ім кляйстрах.
Яку-ах, майже завидну назначив долю

тим всім панам, зіпсутій їхній камарилі
з Флоренції, сієни, Риму, Пізи, Фієзолі!
Як дивно приязно друзі їх чорнокрилі
обходяться з засудженими, - По неволі
нам хочеться сміятися, як про ідиллі

отсі читасмо в твоїм безсмертнім творі.
 Так у твоєму, мій Альдігере, мірилі,
 інферно, бачене твоїм геніяльним зором,
 його балки смердючі, полумінні шпилі
 і найтемніші вакууми, де Бранко д'Орія

нарався-, пекло це, Вергілеві так знане,
 це прямо рай, бо там не знали горя,
 яке відтак, за шістьсот літ настане
 і обійме землю від моря аж до моря;
 не знали цих страхіть, що червожмуре грядуть

колись на людскість, що, задивлена на зорі
 у тобі бачила свого майстра й пана.

НА КРИЛАХ ПІСНІ.

Щом пісням, що сорокаторвним роєм
 до тебе линуть, серце навстожи:
 Об'ятою їх любов'ю я напоїв,
 Ти ними світлий шлях свій змережи,
 Блакитний вищий край свого неба,
 думок своїх окрелля золоті;
 Гохай вони будуть моїм молебнем,

псаломами, що відданням святі,
що я у них впоїв звізд мерехтіння,
шум молочних доріг, падучих зір
яоні стежки, степів роздалля сині,
весняних квітів щонайперший збір,
й усьо, чим душа будьколи тремтіла,
чи материн цілуй, чи батька слово,
чи спомин на Стривігор срібнострілий,
на Лєвій шовк, на Підкарпаття овид.

Моїм пісням, що пестро струмом скорим
до Тебе линуть, серце навстежи!
Тебе любови серпанком озорять, ~~Твій ікс~~
Ти їх у душі пильно збережи!
Нехай Тебе сестрицями проводять,
чи підеш по квітки на росолуг,
чи корабель Тебе крізь дальні води
везтима поза сірий виднокруг.
Дж в них вкохав комет біляві смуги,
планет таємний, дев'ятькратний біг,
слів срібний звук і слів міцну потугу,
і порив свій, що з юних днів зберіг,
й усьо, чим серце будьколи скипіло,
на промінчизій життєвій арені,
шал літ давних, вино кипуче зрілих
днів, що пішли і що-ідутъ до мене.

Ми вчили вас й любили вас. Над нами /
тих самі зависали небезпеки,
та вдивлені в час ліпший, федалський,
у Пана віруючи, що судьбами
кермує і вірками владно руха,
ми кликали щоденними дзвінками
Вас на сердешні симпозиони Духа.

Ідете в світ. Колись, як завірюха
літ молодих минеться, прийде спокій,
а нас вже смерть відкличе з постерунку,
на спомин тих, що вас на шлях широкий
знання вели--проходять одиноке:
на хвилю замовчять, на хвидю стануть отрунко.

А Б І Т У Р І Є Н Т А М
Українової Гімназії в Травневаїні. ---

Жили ми з вами і тужили з вами,
уп'явши зір на край, де над ріками
нового Вавилону плачуть відні
сестра і батько, плаче бідна мама;
й разом наслухували, чи не йдуть
нові полки, вимріяні, побідні
туди мостити поворотну путь.

Так, як господар бистрий і проворний
не жде лишиво яру прибуття
та осінню вже оре перелогі,
щоби зерно зростало непоборне-
так ми старалися вам на дорогу,
на дальше ваше молоде життя
орати переліг у ваших душах, ~~ЩЕ НЕ ПІДІЙМАЙТЕ~~
зернами засівлючи науки;
та вірили, що їх ні жаркі суші,
ні зливи туч, ні позені не зрушать,
аж чає весли не розіпне дуг луків.

П О Х О Р О Н И .

Мельолекляманія в супроводі "Похоронного Маршу" Шопена зі Сонати оп. 35. Перший такт грається як вступ, скрипка перша при такті 2-6, друга при такті 7-10, третя при такті 11-14, четверта при такті 15-20. На цій скрипці припадають такти 21-24, слово "вербель" мусять зійтися з басовим тріллером в такті 19, що треба грати і дещо довше, такт 24 по повторенні тактів 19-24 мусять закінчити тонікою. Деклямувати дуже поволи.

Булицями Роттердаму
Йдемо походом сумним.
Ми-ховаєм Отамана,
скількиж мрій ховаєм в ним!

Глухо раз-два, раз-два, раз-два,
ноги стомлені о брук;
безгараздя--безгараздя--!
серць важкий, зболілий стук.

Чуєш: раз-два, раз-два, раз-два,
українське військо йде: ...
Пан Полковник, власний Газда
до столиці заведе.

Глянь: Тризуби золотисті
мають по цілій Софії,
урочисто, проречисто.....
...ах, це тільки привид, мрії...

Тризуб трумку накриває,
Боже, як серця болять!
Як хвилина ця сумна є,
вбитий меч по рукоять.

Роббель глухо: Чи суд, суд
Миж є всі полковники,
Прийде гвізу час і суду
ї мести за полковника.

Л Е Г Е Н Д А Г І Р .

Нехай покрие сніг Говерлю гордих мрій,
сціпить горішки Прут прискорених думок,
зловіщий вітер розкушоджених вісток
внесе на полонини духа неспокій--,

ми знаємо, що в підчас студені мінут
горить запалений пахучий яловець,
що вврог нам вогню не видре зі сердець
і не наложить на свобідну думку пут.

Та горе тим, що в небезпечно зимну мить
взятр не палають, лише в байдужности колух
вбираються і ждуть, занерши в собі дух,
чи де неприємель на зрубі не засниде...

Не ~~вдаси~~ їм втечи ані до близьких Рут,
не скоже їх провалля фіолетна тінь,
як нас-серць оборонить тепла полумінь
й завзяття широкорозкрилений бергут.

А прийде час, з'явиться в горах Світлозор,
богань з вiatr, як пожеар по краю розведе,
і як пожеар стіхійно в наступ переде,
та від Карпат по Дін розкриє наш прапор.

Б А Т Ь К О В І , III .

В мішочку на грунті земля з Твогого гробу-,
це з'обов'язує;
тисяча кілометрів, останніа діа злоба-,
що-не розв'язує;
десь там палко
дивиться Твій хрест на річки срібні хвилі-,
це з'казує;
либонь нікто не политьоя
нашою мовою на Твоїй могилі--,
це-наказує.

Е Т Ю Д .

Над пропастю, якої вигляд серце
тривожить—міст високодугий лучить
зухвало теперішність із будучим.
Глядиш—# питаєшся: де інженер цей,

що чудо збудував понадкаскadne,
легоньке, як Шекспірова феєрія,
і духом покорив тяжкий# матеріял
у творчій пориві, що духом владне.

У сонцю—міст—як полумінний# топаз,
у снізі місяця—як візантійський онікс,
хтось опалене стадо зранку гонить
тим мостом понад малахітну пропасть.

Хто переходить ним, надії повний.
бо йде у фантастичну світлість Нову,
бо вірить, що по боці тім—любви
царює дух, родини благословний.

А Р А Б Е С К А .

Посвята: Мушці дель Пілляр.

Злинула райдуга до водопою:
"Річенько-ненюко,
хтось-то іти аж до хмар хотів мною,
думав, що міст я до иншого краю,
рубчик стоптав ший червоненький,
річенько-ненюко,
що ж я робитоньки маю?"

"Райдуго-доню,
сонце направить окрай рожнівський,
виглядять хмарки на яснім розсонню,
та окрасять водорости--;
пити-ж дасть річенька-ненюка.

Ти не дивуйся, що райдужним мостом,
доню моя, семикраско-
йти хтось хотів там, де звізд круг:
в душу його, бач, вдихнув своєю іскру
Бог сам у надмірі ласки."

В А Л Ь Б О М .

Згадай покритий білим квітням корч ясіну,
горячу днину, сонцем Ленії политі,
безхмарне небо, ластівок рейд під блакитім
в той день, як я Тебе, кохана, в перше отримув.

Умк по тримішував попри мою дорогу
страхливі пірнала, що привели до Тебе,
які цю сім'ю визначили астрологи
на день, коли із горяча дрімало небо!

Поволи дні минали. бистро йшли літа;
котрий це раз ясіну корч пересліда
старий: Краплі...ами стікали нам мінучі
та роки лилися ріками в незабутність.

З'явилися зморщкі, посивів волос, й очі
стомилися—і більше в безсонних ночах---;
та духом ще кріпкі, не боїмося кручі
шляху, що йдемо ним до днів будучих.

З М І С Т .

Пролог	1
Батькові I.....	2
Батькові II.....	3
Рідне село.....	5
Відчинені вікна.....	6
Арія.....	7
Іду крізь осінь.....	8
Колисанка.....	9
Золота Корона.....	10
Як камені.....	11
Достойно єсть.....	12
На страцній позиції.....	14
Автобіографія.....	17
Осінь.....	19
Скерцо.....	20
Астрономічне Вірую.....	22
Ноктюрн.....	24
Візія.....	25
Дантові.....	26
На крилах пісні.....	28
Абітуруєнтам.....	30

Похорони.....	31
Отець Леметр.....	33
Легенда гір.....	35
Батькові III.....	36
Етюд.....	37
Арабеска.....	38
В альбом подрузі.....	39
Зміст.....	40

Пояснення: Золота Корона: славний монастир в Чехах /побіч Крумльова/. --Отець Леметр: великий учений, директор астрономічної обсерваторії в Лювен (Бельгія).
Вірші тут надруковані були читані на авторських вечорах, уряджених культурним Клубом УНРРА в Травнштайні в днях 28.12.1945 і 28.06.1946.